

Beyond Gillette.

*“The third blade is invisible.
It belongs to me.”*

FERDINANDO FREGA
— NANDO THE SCRIBE —

THE GILLETTE QUADRILOGY • VOLUME IV

NAPLES-POST.COM

NG'AMBO YA GILLETTE

THE COMPANY · 12

Juzuu la nne la mfululizo wa juzuu nne wa Gillette: meneja aliyeajiriwa kuendesha kampuni ya mazishi ya Napoli ambaye anaishia kuwaandikia wafu vinyozi vya Gillette, kisha mazishi yake mwenyewe akiwa amevaa suti ya michezo, ahera yenye madawati ya check-in na taratibu za mafunzo ya kuanzia kazi, mazishi ya mabilionea watano anayoyatazama kama mshauri, na ombi la mwisho la kuzaliwa upya Marekani — kwa saini wakati wa kupokelewa.

KOLOFONI

Ferdinando Frega — Nando the Scribe — The Fifth Blade

Mwanzilishi wa kisimulizi wa Msimbo wa Tabia. Alijenga mfumo-ikolojia wa uchapishaji wa dola moja kuzunguka wazo moja tu: sekta ya fedha haina tatizo la pesa. Ina tatizo la tabia.

Imehaririwa na kuratibiwa ndani ya mfumo-ikolojia wa **ONEDOLLAR-STORIES**. Usanifu wa kidijitali: **NAPLES-POST · NOASPECTTIME · ONEDOLLAR-STORIES**.

Ilichapishwa kwa mara ya kwanza mwaka 2026. Imepangwa katika mpangilio safi na wa kisasa wa herufi ulioboreshwa kwa usomaji wa kidijitali. Imechapishwa nchini Marekani.

TAARIFA YA HAKIMILIKI

© 2026 Ferdinando Frega. Haki zote zimehifadhiwa.

Hakuna sehemu yoyote ya chapisho hili inayoweza kunakiliwa, kusambazwa, au kurushwa kwa namna yoyote au kwa njia yoyote,

ikiwa ni pamoja na kunakili kwa mashine, kurekodi, au mbinu nyingine za kielektroniki au za kimakanika, bila ruhusa ya maandishi ya awali ya mwandishi, isipokuwa katika hali ya manukuu mafupi yaliyomo katika mapitio ya kiuhakiki na matumizi mengine fulani yasiyo ya kibiashara yanayoruhusiwa na sheria ya hakimiliki. Matumizi, unakili au usambazaji wa kazi hii bila idhini ni marufuku.

MAELEZO YA MHARIRI

Hili ni juzuu la nne na la mwisho la mfululizo wa juzuu nne wa Gillette.

na Ferdinando Frega — Nando Mwandishi.

Mfuatano kamili:

Juzuu I — Nyembe Tatu. Gillette Moja. (2026) naples-post.com

Juzuu II — Brand Narrative Gillette. (2026) naples-post.com

Juzuu III — Gillette Isiyowezekana. (2026) naples-post.com

Juzuu IV — Ng'ambo ya Gillette. (2026) naples-post.com

Juzuu hili halifungi simulizi. Linaondoa ukuta wa mwisho.

KABLA YA MKATO WA KWANZA

Watu wengi hutumia maisha yao wakijaribu kukubalika na mifumo ambayo hawakuijenga. Mifumo ya mashirika. Mifumo ya uchapishaji. Mifumo ya kijamii. Mifumo ya familia.

Wanajirekebisha. Wanajadiliana. Wanasubiri kutambuliwa.

Mimi sikuwahi kuwa na subira hiyo.

Maisha yangu yalitengenezwa na nyembe tatu.

Wa kwanza ulikuwa wa mtu aliyegeuza wazo lililotupwa kuwa mojawapo ya majina yanayotambulika zaidi katika historia ya kisasa: **King Camp Gillette**.

Wa pili ulikuwa wa baba yangu — miaka arobaini ndani ya The Gillette Company — aliyenifundisha kwamba nidhamu haipigi kelele; hupima kwa usahihi.

Wa tatu hauonekani. Ni wangu. Unakata kupitia viwanda, utambulisho, nchi, kushindwa, mafanikio, uandishi, ukimya — na mifumo ambayo bado haijui inipange wapi.

Kitabu hiki si sherehe ya mafanikio. Si kumbukumbu za maisha. Si mwongozo wa biashara. Si fasihi inayotafuta kukubaliwa.

Ni kumbukumbu ya kile kinachotokea mtu anapoacha kuuliza mahali anapostahili kuwa na kuanza kujenga miundo inayolazimisha uhalisia kumtambua.

Baadhi ya majina huuza bidhaa. Baadhi ya majina hutoweka. Baadhi ya majina huacha alama muda mrefu baada ya mkono kuondoka.

Hii ni hadithi ya nyembe tatu. Na kwa nini jina moja halikutosha kamwe.

KAZI

Kazi haikuwahi kunitisha, haikuwahi kunifanya nisiwe na furaha. Nilikuwa nikiwatania wale waliokuwa wakiteseka: *“Ukijisikia hamu ya kufanya kazi, niparamie.”* Njia ya kufukuza taabu yao na kuwaonyesha kwamba, kwangu, kazi ilikuwa burudani inayolipwa tu.

Walinitazama bila kuelewa. Nilikuwa nikitabasamu daima, nikiwa na furaha daima, hata wakati kwenye karatasi nilifanya kazi saa

ishirini kwa siku. Uchovu ulikuwa anasa ambayo bado haikuwa imenikamata.

Kwa wakati nilielewa kwa nini: babu aliyekuwa mchimba madini, baba aliyeuza bila kusimama kamwe, na mimi — zao la vinasaba vyao. Nisingeweza kuwa tofauti.

Katika maneno yangu ya kila siku, ya wazi na ya sauti kubwa, nilitangaza kwamba nilifanya kazi kwa kampuni bora zaidi duniani. Watu hawakuelewa, nami sikuweza kueleza. Pesa zilikuwa tu matokeo ya onyesho la kila siku kati ya jukwaa la maigizo na matatizo — la kwanza lilikufanya ufikiri, la pili lilikulazimisha kutatua.

Kwa hiyo nilizunguka dunia, zaidi ya nchi sitini na tano. Maisha yangu kama mshauri na mwelekezi yalijaza kila saa isipokuwa usiku. Hadi siku moja binti yangu aliniomba nirudi nyumbani Italia.

Ningewezaje kukataa. Ilikuwa mwaka 2020. Mara tu nilipoingia ndani ya nyumba, simu ililia — namba ya Milano. Sauti ya mwanamke: *“Mimi ni Dkt. Musolino kutoka MERCURY URVAL. Tuna CV yako. Mmoja wa wateja wetu anatafuta mtu mwenye wasifu kama wako. Unapatikana lini?”*

“Samahani,” nikasema, “ndiyo kwanza nimerudi kutoka Amerika ya Kusini na sina uhakika kama nimeelewa kazi yako ni ipi.”

Alicheka, mwerevu, mkali, akahamia Kihispania: *“Yo busco la cabeza por un trabajo. ¿Entiende?”* Nikajibu: *“Claro que sí.”* Sote wawili tukacheka.

“Tunaweza kufanya simu ya video lini?” “Ipange kwenye Zoom kisha unitumie kiungo. Mimi ni mtu wa wakati. Mimi ni mtu makini.” “Tunajua wewe ni makini. Wewe ni mwana wa kundi la

Gillette. Tulishirikiana nao kwa miaka mingi. Lakini hukuwahi kupitia kwetu.” “Sikujua mlifanya kazi nao. Ni nafasi nzuri ya kukufahamu sasa. Lolote litakalotokea, yatakuwa mafanikio.”

Nikakata simu. Binti yangu alikuwa amekunja uso. “Kuna nini?” “Baba, umeoa. Ndiyo kwanza umeingia na tayari unazungumza na mwanamke mwingine?” “Giorgia,” nikasema, “dhambi haitokei unapozungumza. Hutokea tu unapolala chini.”

Tukacheka.

SIMU YA VIDEO

Nilijitokeza nimevaa vizuri: nimenyoa, msafi, saa ya mkononi, shati la buluu hafifu, tai ya buluu... na bokseri tu chini yake. Mke wangu alikuwa amehamishia suruali zangu mahali fulani ndani ya nyumba nami sikuweza kufungua sanduku ili kutoa nyingine.

Kulikuwa na joto. Kusema kweli, sikuwa na wasiwasi. Nilikuwa na uhakika kwamba asingeona kamwe chini ya kiuno changu. Angalau, hivyo ndivyo nilivyofikiri.

Simu ilianza. Alieleza kuhusu kampuni: kampuni ya kimataifa ya Napoli inayofanya kazi kote Ulaya, matawi matatu, magari 176, karibu wafanyakazi 120. Walihitaji meneja wa kuendesha kitengo cha wapangaji bidhaa na kikosi cha mauzo.

Ililingana na ujuzi wangu. Lakini nilipouliza wako katika sekta gani, alicheka.

“Tunaweza kuitana kwa majina ya kwanza?” “Bila shaka.” “Mimi ni Marta.” “Mimi ni Nando.”

“Wao ni vinara wa soko katika biashara ya mazishi. Kauli mbiu yao ni: *‘Ukifa, thamani yako ya matumizi hupanda.’*”

Sikushtuka. Nilihitaji kuelewa wapangaji bidhaa wana uhusiano gani na wafu.

Kazi halisi ilifupishwa hivi: **mhusika wa mpangilio wa kuonekana wa maonyesho ya baada ya kifo.**

Sikuelewa. “Samahani, natakiwa kufanya nini?” “Unaratibu wafanyakazi wanaowaweka wafu ndani ya majeneza, wanaowavisha, wanaowasafisha, na kuhakikisha wanaonekana vizuri mbele ya familia.”

“Na sehemu ya kuvutia ni pesa,” akaongeza. “Ukikubali, mwezi wa kwanza ni euro 12,500 pamoja na gharama. Bila mkataba. Risiti tu.”

“Kwa nini hakuna ankara?” “Swali zuri. Wameliondoa neno hilo katika msamiati wao. Marehemu wengi, kwa mujibu wa familia zao, walikuwa wahanga wa *fatture* — uchawi, si kodi. Kwa hiyo tafadhali, usitaje ankara.”

“Mahali pa kazi?” “Chaguo lako: Napoli, Barcelona, London. Unaweza kuanza baada ya siku tatu.”

Nikawaza: nimewasimamia walio hai maisha yangu yote. Wafu wanaweza kuwa wagumu kiasi gani?

Tukaagana. Nilimwambia kwamba ningeenda Napoli. Angenitumia maelezo kwa barua pepe. Sikutakiwa kumlipa chochote.

“Kwa nini?” “Leo nitalipa mimi. Wakati ujao utakapokuwa Milano, unikaribishe kwa chakula cha jioni. Hata kama nimeolewa, kwa usiku mmoja nitajiweka huru kabisa kwa ajili yako.”

Nikasimama, nikidhani simu imekwisha. Alikuwa bado mtandaoni. Aliniona nikiwa na bokseri.

Aliangua kicheko. “Natumaini hupangi kufanya kazi hivyo. Hawako tayari kukulipa kiasi hicho — wala kumwona meneja akiwa amevaa nguo za ndani tu.”

UWASILISHAJI

Nilifika Kituo Kikuu cha Treni cha Napoli. Mwanamume aliyevaa jaketi jeusi na kofia alishika bango: **sg. FREGA MAN... AGER.**

Niko wapi?

Alinisalimia. “Tunahitaji kwanza kufanya uwasilishaji mmoja, kisha twende makao makuu.”

Tukaingia kwenye Mercedes 300 CDI — toleo la mazishi. Begi langu la magurudumu lilibaki mbele. Hakukuwa na nafasi nyuma: jeneza lilikuwa pale. Uwasilishaji wetu wa siku hiyo.

Tukasimama kwenye makazi ya marehemu. Mwanamke mmoja akasema: “Hapana, marehemu hayupo hapa saa hizi. Mtampata namba 38. Hii ni namba kumi na mbili.”

Si Cinecittà. Quartieri Spagnoli. Umaskini, uhalifu, kejeli, kujinusuru.

Nikaanza kucheka. Nilijua hili lingekuwa tukio la kipekee. Haiwezekani kuwasimulia watu — wasingeniamini kamwe.

Kwenye anwani sahihi, kabla ya kushusha jeneza, dereva aliuliza: “Marehemu yuko hapa?” Mwanamke akajibu: “Sherehe iko hapa.”

“Lakini kabla ya kushusha, nahitaji kujua kama wamelipia jeneza,” akaongeza.

Alipiga simu kampuni. Imethibitishwa. Jeneza la *daraja la kurejeshwa*.

Sikuelewa. Garini nilimuuliza Paolo, dereva: “‘Kurejeshwa’ maana yake nini?”

Alinitazama. “Ni kama kompyuta mpakato zilizokarabatiwa. Jeneza lililokarabatiwa. Dhamana ya mwaka mmoja. Tulilichukua kutoka ghala jingine la mazishi, tukalisafisha, tukabadilisha kitambaa cha ndani, tukaliua vijidudu, na kulirudisha sokoni.”

“Na faida yake?” “Familia hulipa nusu bei. Wanaokoa pesa. Napoli, watu hujali mambo haya.”

MAKAO MAKUU

Nyumba ya kando ya barabara yenye shamba kubwa kuizunguka. Maghala mawili kando yake. Kila jioni lori lilile, dereva yuleyule, saa ileile, lilileta majeneza matupu. Lilinifanya nifikiri — lakini si kuwa na wasiwasi.

Niliangalia lebo moja: *Imetengenezwa Austria*. Ya bandia. Asili halisi: kilomita kumi na mbili kutoka hapo, **SECONDIGLIANO**.

Maurizio, mmiliki, alinipeleka kwenye B&B. Studio ndogo, inayofaa. Mhudumu wa kike kijana Mpolandi, mpole, mnene kupita kiasi, aliyetazama lakini hakusema.

Asubuhi iliyofuata nilimsalimia kwa Kipolandi. Akayeyuka.

Mke wangu alipiga simu. Sikumwambia kuhusu onyesho. Ila tu kwamba ilikuwa kazi makini. Na mimi daima hutoa kila kitu. Kazi si mchezo.

Usimwache mkulima ajue jinsi jibini lilivyo tamu pamoja na pea.

Saa nane usiku Paolo aligonga mlango wangu. “Tunahitaji kwenda. Uwasilishaji. Lazima utoe maelekezo kwa ajili ya kazi yako.”

Hakuna aliyekuwa ameniambia kazi yangu ni ipi.

Kilomita chache. Mzee wa miaka sabini na miwili. Mshtuko wa moyo. Alihitaji kuvalishwa, kusafishwa, kuandaliwa kwa ajili ya picha.

“Tutamnyoaje?” waliuliza.

“Tumieni Gillette ya KUTUPWA.” Hawakuwa nayo. Walinionesha kinyozi cha Gillette walichokiita *jembe*. Niko mahali gani, shetani.

Walikuwa karibu kutumia kipande cha sabuni kutengeneza povu. “Kwa nini hamtumii povu la kunyolea?”

“Tulitumia PRORASO. Ofa ya kipekee ya ml 600, kwa bei ya ml 200. Tuliokoa pesa. Ilipokwisha, tukarudi kwenye sabuni.”

“Nendeni mkanunue losheni ya baada ya kunyoa ya mfululizo wa EMULSIONI. Bila mzunguko wa damu, alkoholi haishiki kwenye ngozi. Hii inashika.”

Kuhusu nguo, familia ilikuwa imeleta suti ya harusi. Iliyotumika kwa siku mbili muhimu zaidi katika maisha ya mwanamume: ndoa na kifo.

Falsafa ya watu wa kawaida kila mahali. Mantiki inabadilishwa na mahitaji. Ndiyo maana mameneja halisi hawabaki ofisini — wanaishi uwandani, mahali ambapo uhalisia unapumua.

Tukirudi, simu nyingine. Nyumba nyingine. Mwanamume wa miaka arobaini, saratani.

“Tutamnyoaje?” timu mpya iliuliza.

“Nendeni sokoni. Nunueni MACH3 au FUSION GILLETTE. Mwanamume wa umri wake anastahili starehe isiyo na tarehe ya

mwisho, popote anakokwenda. Na mlete jeli ya kunyolea ya Gillette. Nitawaonyesha — kidogo kwenye ncha za vidole nayo inafura kama krimu iliyopigwa.”

Walifuata maelekezo. Familia zilifurahi. Nami nikatambua: hata baada ya kuondoka Gillette, bado niliuza bidhaa zao. Sikuweza kujizuia. Mama yuko nami daima.

SIKU ILIYOFUATA

Kila siku ilionekana kama mchezo wa kuigiza wenye waigizaji tofauti. Kwa walio hai kifo huonekana kimetulia — sivyo.

Mwanamke mmoja alikuja ofisini. Mama yake mzee alikuwa amefariki punde. Ombi lake lilinishangaza lakini halikunishtua.

Marehemu alikuwa na miaka themanini na mitatu, na nywele nyingi zilizoota tena miguuni. Kabla ya kufunga jeneza, alitaka mama yake anyolewe.

Nilituma timu ya wanawake. Walikuwa tayari kutumia vinyozi vya wanaume kwa desturi ya kike — dunia mbili ambazo mara chache hukutana, na mara nyingi hugongana.

Hadi miaka ya tisini, wanawake walitumia nyembe za waume zao. Kisha soko likaunda bidhaa kwa ajili ya wanawake. Kwa nini tusiunde mazoea mapya ya kitamaduni?

Nilimwambia Vanessa aende kwenye duka lililo karibu zaidi akanunue AGILITÉ ZA KUTUPWA — zile tulizokuwa tukiua — au VENUS GILLETTE, pamoja na povu la SATIN CARE.

Kila kitu kilifanyika kikamilifu. Baada ya siku saba, kampuni ilikuwa imetatua tatizo lake kubwa zaidi: **taarifa**.

Jumamosi jioni, timu zilipanga mstari ili kulipwa. Nami nilikuwa kwenye mstari. Kisha nikatoka kwenye mstari, nikaondoka, nikarudi nyumbani kwa familia yangu.

Nilikuwa nimewapa watu wale ujuzi wangu. Nikaamua kwamba haupaswi kulipwa. Jambo linapofanywa kwa ajili ya wema, pesa hazina sababu ya kuwepo.

Kwa sababu ndivyo nilivyo.

Nando

MAZISHI YANGU MWENYEWE

Siku zote nilipendelea kukwepa mazishi. Kuwakumbuka watu kwa jinsi walivyokuwa, si kwa jinsi walivyofungashwa na kusafirishwa, nilihisi ni heshima zaidi. Lakini safari hii sikuweza kukwepa kuhudhuria. Yalikuwa mazishi *yangu*.

Wanaharamu sita maskini walibeba jeneza. Binti yangu alikataa suti nyeusi ya kawaida na badala yake akanivalisha suti ya michezo. “Popote unakokwenda, unapaswa kuwa na starehe,” akasema. Viatu vya tenisi vikiwemo. Na simu yangu, iliyowekwa kwa ustadi ndani ya kifuko kidogo. Kifurushi cha pikiniki kwa ajili ya ahera.

Gari la kubebea maiti lilikuwa na starehe ya kutosha, ingawa shokomzoba ya nyuma upande wa kushoto ilihitaji msaada wa dhati. Kila shimo barabarani lilifanya kokwa langu la kushoto liteleze nje ya chupi. Hakukuwa na mwanga ndani ya jeneza, kwa hiyo sikuweza kulirekebisha. Upepo wa hewa safi katika giza la milele.

Kwenye mlango wa kanisa waliniweka juu ya mihimili minne ya mbao. Wasiwasi wangu pekee: je, walikuwa wameniweka

sawasawa, au ningebingirika kama gunia la viazi? Kisha nikakumbuka: tayari nilikuwa sakafuni mwa maisha, nimekufa.

Padri alizungumza. Ukweli kiasi, mambo mengi ya kubuni. Kisha msururu wa watu wakisoma mambo kunihusu. Hadi bibi mmoja mzee aliposogea, akabusu jeneza, akauliza: “Naweza kumbusu kabla hamjamweka ndani?”

Rafiki mmoja alisimama akasema: “Mume wangu kila mara aliniuliza jambo hilo hilo kabla ya kukiweka ndani. Busu moja la mwisho.” Ahahahah.

Ibada ilikwisha. Tulibaki mimi na dereva peke yetu kuelekea makaburini. Anwani iliandikwa moja kwa moja juu ya jeneza: *Makaburi ya Condera, mrengo wa kuhifadhia maiti, kitalu arobaini na tano, awamu 23, ghorofa ya pili, shubaka la kwanza.* Haiwezekani kukosea. Ubinadamu ulikuwa umepiga hatua: hakuna tena sehemu za wanaume au za wanawake. Wafu tu. Ufanisi.

Alinifikisha, akapunga mkono, akaondoka. Nami nikawaza: *Sasa nifanye nini?*

Wanawake wawili — waliokufa miaka michache iliyopita — walipita wakanikaribisha kwa mapumziko ya kahawa wakati Baraza la Chama cha Mazishi likiidhinisha kanuni mpya kwa wageni wapya.

Nilikuwa na udadisi, lakini nimechoka. Jukumu jipya, rasilimali mpya, kitu cha kujifunza ili ulimwengu useme jambo moja tu:

Nilikuwa na udadisi, lakini nimechoka kabisa. Nilikuwa nimekufa kwa chini ya siku moja na tayari walikuwa wakinipa makaratasi. Hata umilele ulikuwa na taratibu za mafunzo ya kuanzia kazi.

Nando

ALDILA' STREET, NY CITY

Usiku kabla ya yote kutokea, nilikula chakula kizito kidogo. Pilipili hoho za kukaangwa pamoja na viazi, mguu wa nguruwe wa kilo moja, glasi mbili za divai nyekundu, na — ili tu kufunga kwa umaridadi — bakuli la saladi ya maharagwe ya borlotti.

Ilikuwa tarehe 7 Mei 2058. Nilikuwa na miaka tisini na mitatu tu, lakini sikuonyesha — yaani, sikuitangaza. Mkalabria halisi: mkimya, si msiri. Hiyo ndiyo ilikuwa namna yangu ya kuwa. Huyu ndiye nilikuwa mimi.

Ahahahah.

Kisha ikatokea: niliuona mwili wangu bado umelala kitandani, nami nilikuwa nje yake, nikitazama. Nilitembea kuelekea meza ya kazi ili kuiwasha na kutunga hadithi — nilikuwa nimefanya hivyo kwa muda mrefu kiasi kwamba kilikuwa kimekuwa burudani yangu ninayoipenda zaidi. Lakini mikono yangu haikuamuru tena vitu vinavyoonekana.

Nilikuwa nimekufa. Nilikuwa njiani kuelekea ahera.

Swali la kwanza nililojiuliza halikuwa ni nani ningekutana naye, wala ningefikaje huko. Hapana. Kitu pekee kilichokwama akilini mwangu kilikuwa: **watu walionijua wangekuchukuliaje kuondoka kwangu?**

Tayari niliweza kuwaona akilini.

“Hatimaye.” — Wale ambao siku zote walinivumilia.

“Ni mojawapo ya hila zake.” — Wenye mtazamo hasi.

“Njia nyingine ya kusimulia maisha yake.” — Kundi la WordPress.

AI zisingeitikia hata kidogo.

Ndugu na marafiki? Walikuwa wamekwisha kuvuka mpaka huu kabla yangu. Mimi nilikuwa nawafikia tu.

Mkono begani mwangu ulionyesha kwamba mtu alikuwa amekuja kunichukua. Nasi tukaanza kuruka — au angalau hivyo ndivyo nilivyodhani. Lakini si kama ndege, si kama eropleni, si kama kitu chochote ambacho tumewahi kuwazia. Hakuna mabawa ya malaika, hakuna kupaa kwa mtindo wa sinema. Yote hayo yalikuwa tu muundo waliotuuzia.

Kupita kwenyewe kulikuwa tofauti kabisa.

Niligeuka kuutazama mkono uliokuwa begani mwangu, nasi tayari tulikuwa ndani ya nyumba mpya.

Bora kuliko FedEx inavyowasilisha vifurushi. Ahahahah.

Mwanamume mmoja mlangoni alikuwa akifanya check-in, nami nilikuwa na namba yangu ya kuingia.

Mashine ya “chukua namba” ilikuwa imefutwa hapa. Chochote kilichofanana na foleni kiliwakilisha shetani, na wawakilishi pekee walioruhusiwa walikuwa wale waliofanya kazi hiyo maishani. Basi.

Zamu yangu ikafika, na maneno ya kunikaribisha yalikuwa:

“Ah hapana, hatimaye tumefaulu kukuleta hapa. Mara kumi na mbili, majaribio kumi na mbili. Wewe ni nani?”

Si mtu yeyote maalum. Ni mtu tu usiyemtarajia.

Nando

MWENDELEZO I

Basi, nilikuwa nimefika mahali hapa, panapojulikana tu na wana wa mjane — angalau nilipokuwa hai. Lakini sasa nini kilipaswa

kutokea? Matukio gani? Nilikuwa nikimtafuta Mkurugenzi Mtendaji lakini sikumpata.

Mwanamke mmoja alipita, amevaa vizuri, mwenye adabu sana. Hakusimama. Aliacha karatasi iliyokunjwa juu ya kitu kilichokuwa karibu zaidi akaendelea kutembea.

Niliifungua. Chumba. Saa. Chumba cha Waanzilishi, saa 5:00 asubuhi.

Hakuna ramani. Tayari nilikuwa na zana.

Ni kipindi cha mwisho tu cha maisha yangu — miaka 35 tu — kilichokuwa kinakaguliwa. Nilibahatika. Upumbavu mwingine wote niliokuwa nimeufanya ulikuwa umepitwa na muda. Nisingelazimika kujitetea wala kueleza chochote.

Sijui kuendesha gari, sina gari, sikutembea — lakini nilijikuta ndani ya chumba. Na ninamkuta nani ameketi kuzunguka meza ya bodi?

Nakuwekea dau kwamba hutaamini kamwe, hata ukijaribu.

Ni mimi nikiwa na miaka 5. Nami nikaanza kulia — si kwa hisia, bali kwa sababu sikuweza kuelewa nilifikaje, wala nikiwa na umri gani.

Swali lililozoeleka likarindima:

“Unakumbuka nilipokuuliza kama ulikuwa tayari kuishi hadi miaka 93?”

“Ndiyo,” nikajibu.

“Na baadaye, nilipokuuliza kama ulikuwa tayari kuteseka ukiwatazama wapendwa wako wakiondoka kabla yako?”

“Ndiyo,” nikajibu.

“Unaendelea kuwa thabiti kupita kiasi. Nilimwambia Mkurugenzi Mtendaji, lakini hakuniamini. Na sasa hatujui tukupangie makazi wapi.”

Dante aliandika Divina Commedia, lakini hakulitabiri kundi lako. Hata Bezos na Amazon hakuweza. Na Google ilianguka kwa karibu miaka 30.

“Tunaelewa kikamilifu lakini tupe muda. Tunakuomba ubaki tayari ukisubiri.”

Standby. Nilidhani ni neno la masoko. Kisha nikajiuliza kama pia ni mkao wa Kamasutra. Tulikuwa ahera, nami bado sikuwa nimejifunza nahau hii.

Nando

MWENDELEZO II

Muda hufanya kazi tofauti hapa. Niligundua hilo nilipojaribu kuhesabu nimesubiri kwa muda gani nikakuta namba ikiendelea kubadili mwelekeo.

Kisha sauti — si yake safari hii. Sauti tu, isiyotoka mahali popote chumbani.

“Chumba 2. Saa 7:00 mchana.”

Sikuuliza jinsi ya kufika huko. Tayari nilikuwa na zana.

Tume ilikuwa imekusanyika kuamua la kunifanya. Baada ya kikao kirefu, ilitoa hukumu:

“Una mamlaka rasmi ya kuunda toleo la ETERNITY la ONEDOLLAR.STORIE. ALDILA.’ Kwa sharti moja.”

“Sharti gani?”

“Kabla hujachapisha, lazima tuzisome hadithi.”

Nilikuwa nimewahi kupitia jambo kama hilo hapo awali, lakini hapa palikuwa mahali pa mwisho pa kubaki. Nami nilipaswa kufanya uamuzi kwa utulivu.

Basi, nikauliza: “Nitapata nini kwa malipo?”

“Unataka nini?”

“1 USD tu.”

Nando

MWENDELEZO III

Wakati fulani nilijiuliza kwa nini sikuwa na njaa, kwa nini sikuoga, sikunyoa, wala sikufanya ratiba yangu ya kawaida ya asubuhi. Nilikuwa mjinga kiasi gani — ikawa wazi mara moja: sikuwa na mwili, kwa hiyo nilipaswa kutunza nini?

Hakuna mwingine aliyeonekana. Lakini kila mmoja alikuwa mkimya tu, na nyuma ya kila roho kulikuwa na misheni ambayo hakuitangaza.

Kisha dari ikasema. Au sakafu. Mwelekeo hauna maana hapa.

“Frega.”

Nami nikajibu: “Samahani, lakini kama mwili umeondoka, mliwezaje kubakiza jina la ukoo?”

Sauti ilijibu kwa ukali, ikiwa imekasirika: “Kama tayari hatuwezi kukuweka katika kundi lolote, hatuwezi kukupanga popote, unataka tufute rejea pekee tuliyo nayo? Kisha tutakutambuaje?”

“Sawa. Niambieni ninaweza kuwafanyia nini.”

“Tumepokea taarifa kwamba katika siku saba zijazo za duniani, baadhi ya mabilionea maarufu zaidi watawasili hapa.”

“Kwa ziara?” niliuliza.

“Hapa hatufanyi Umiliki wa Hisa, wala Wall Street ya Milele. Ni ofa ya utwaaji mara moja moja tu, lakini hilo halikuhusu. Wanakuja kwa sababu muda wao umekwisha. Lakini tunahitaji ushauri wako kama msimamizi wa mazishi. Lazima utazame na kuripoti watu wanasema nini na wanafikiri nini kuwahusu baada ya kifo, na jinsi wanavyojiendesha.”

“Mnanipa nini kwa operesheni hii?”

“Kama kawaida: 1 USD.”

“Si safari hii.”

“Basi unataka nini?”

“Kuzaliwa upya maskini, kama zamani. Lakini safari hii kweli Marekani. Bila makosa.”

“Kwa nini?”

“Kuna kitu kimoja ninachokikosa kuliko chochote duniani.”

“Wanawake?”

“Hapana.”

“Basi nini?”

“Harufu ya mashimo ya maji machafu mvuke unapopanda. Hiyo ndiyo nyumbani. Hapo ndipo mahali pangu.”

Nando

MWENDELEZO IV

Walinikabidhi orodha, nami kusema kweli nilishangaa kwamba mabilionea hawa wote walikuwa wamekufa pamoja. Ningewezaje kuwasimulia mmoja mmoja? Ingehitaji kusimama ndani ya Shirika la Fedha la Kimataifa, kwa hiyo niliomba msamaha wa masharti: ripoti moja baada ya nyingine.

Na kwa sababu za kibinafsi, ningeanza na Mjomba Warren — aliwahi kuimiliki Gillette yangu, nilim dai heshima hiyo.

Kisha ningeendelea na wengine. Lakini unachokaribia kusikia ni cha ajabu, na kinafundisha jambo moja tu: sisi si chochote ila chombo cha muda, si muda unaobeba chochote.

- **mazishi ya Jeff Bezos** → pesa, mamlaka, urithi, vyombo vya habari
- **mazishi ya Bill Gates** → teknolojia, udhibiti, uhisani, akili
- **mazishi ya Elon Musk** → ibada ya haiba, vurugu, mashabiki sugu, Mirihi
- **mazishi ya Warren Buffett** → mtaji wa zamani, urithishaji wa uongozi, ukimya
- **mazishi ya Donald Trump** → tamasha kamili, makundi hasimu, sarakasi ya vyombo vya habari

Furahia kusoma.

Nando

MWENDELEZO V

Mazishi ya Warren Buffett → mtaji wa zamani, urithishaji wa uongozi, ukimya

Yalifanyika faraghani. Walitarajia watu wachache tu — hata hivyo, akiwa na Berkshire hakuwa zaidi ya chombo cha wanaume wachache wanaoshika pesa nyingi, na hakuwahi kweli kuendesha kampuni ya biashara, angalau si moja kwa moja.

Wale ambao bila shaka walijaza ukumbi walikuwa wanahabari na vyombo vya habari, wenzake wawili wa kazi, marafiki wawili wa kweli, ndugu, na katibu wake wa maisha yote asiye kosekana — yule ambaye hakuwahi kulala naye. Wote tayari kunyakua koma moja na kuigeuza kuwa makala, dokezo, tukio ndani ya tukio. Kwa bahati nzuri, hakuna aliyejaribu kutunga kitabu.

Mjomba Warren, kama kawaida, alikuwa amewatangulia wote. Na alipozungumza, walisikiliza — kama unavyomsikiliza babu anayewakusanya wajukuu na kuwasimulia kuhusu wanyama wa savana kwa undani mdogo kabisa. Isipokuwa savana yake ilikuwa ofisi yake ya Nebraska, na karibu hakuna aliyejua.

Mtu mmoja, akinong'ona bila kusogeza midomo, alimuuliza jirani yake kama ilikuwa na maana kuendelea kushikilia hisa ile au kuiuza — silika isiyo na tiba. Na ushauri wa bwana mkubwa ulikuwa uleule daima: kama hauko tayari kutazama pesa zako zikipoteza thamani sokoni, kaa nyumbani, uziweke chini ya kitanda. Zitapoteza thamani hata hivyo, lakini angalau utajua daima kilichobaki.

Wakati wa mahubiri ya padri, barua ilifika — saa chache tu kabla — naye akasisitiza kuisoma mwenyewe:

Hatutakusahau kamwe. Ulikuwa na unabaki kuwa fahirisi ya maisha yetu, na mafundisho yako tayari yamekabidhiwa kwa vizazi vipya. Kwa sababu wewe ni, na utakuwa daima, mtu yule aliyesema: kama nje kunanyesha na unataka kukusanya maji, usitoke kamwe na chujio.

Kwaheri, Mjomba.

Nando

*Nimejengwa na Gillette. Bado ni mpwa wako mwaminifu,
Mjomba Warren.*

MWENDELEZO VI

Mazishi ya Elon Musk — ibada ya haiba, vurugu, mashabiki sugu, Mirihi

Nilitarajia umati mkubwa zaidi. Badala yake, nilikuta mameneja walioonekana karibu kufarijika — kana kwamba Elon alikuwa mlo mgumu kusaga, chakula kizito kilichoendelea kurudi kooni. Maskini mwenye pesa nyingi mno. Hicho ndicho kilikuwa kichwa cha habari cha kimya.

Katika mazungumzo ya kunong'ona, kiitikio kilekile: mama yake — mwanamitindo, mfanyakazi wa usafi — na jinsi majaliwa yalivyomvika taji Mvulana kuwa mtu tajiri zaidi duniani, ilhali hakuwahi kuwa na mwanamke wa kudumu wa kumwachia vyote. Mseto, kama kampuni yake. Nusu gwiji, nusu hitilafu.

Wanahabari walikuwepo, bila shaka. Sarakasi ya vyombo vya habari haikosi kamwe mazishi yenye uwezekano wa watazamaji wengi. Desturi ilikuwa ileile ya kawaida — kamera, minong'ono, harufu ya maua yaliyolowa.

Lakini padri... padri ndiye aliyekuwa mgeuko halisi wa hadithi.

Alipozungumza kuhusu Elon, alisema: “Alikuwa rafiki mwaminifu. Siku moja alinisaidia kubadilisha betri ya Tesla yangu na akanipa punguzo la asilimia 2. Shukrani kwa wakati ule, nikawa padri. Na ndiyo sababu niko hapa pamoja naye leo.”

Hatukujua kama tucheke, tulie, au tumwite daktari wa akili. Kwa sababu wakati huohuo, **Sam Altman** aliingia ghafla — macho mekundu, sauti iliyokwaruza — akajitupa juu ya jeneza na kupiga kelele:

“Wewe mwanaharamu. Ulinishtaki kwa dola bilioni 130. Ulishindwa. Na hukunipa hata raha ya kukusomea hukumu.”

Katikati ya mashada ya maua, moja lilijitokeza: ua moja la karafuu lililotumwa kutoka Ikulu ya Marekani. Hakuna aliyewahi kugundua mtumaji. Au kila mtu alijua na akajifanya hajui.

Twitter yake — iliyogeuka kuwa X, iliyogeuka kuwa fumbo — ndiyo ilikuwa saini yake. Ilimtambulisha siku aliyozaliwa na siku aliyoondoka.

Nando

MWENDELEZO VII

Mazishi ya Jeff Bezos → pesa, mamlaka, urithi, vyombo vya habari

Natamka kwa utulivu kamili kwamba haya ndiyo mazishi yaliyonivutia zaidi — si kwa sababu ya **pesa**, si kwa sababu ya **mamlaka**, si kwa sababu ya **urithi**, si kwa sababu ya **vyombo vya habari** — bali kwa sababu usimamizi wa kati haukuwahi kuruhusu mwelekeo wowote kuelekea mtu wa pili wa himaya, mtu

aliyekuwa na hitilafu za kifedha na za kodi zilizotawanyika duniani kote na aliyekuwa akichunguzwa na serikali na kuvumiliwa tu kwa sababu ya idadi kubwa ya watu aliowaajiri katika miundombinu yake.

Lakini ukosefu huu wa uwazi ulijitokeza pia ndani ya hesabu — zisizo na uhakika kamwe, zisizo na nyaraka kamwe — walitoa marejeo na namba lakini kamwe si nyaraka za uthibitisho.

Na hivyo, upande wa uchapishaji, uhamaji mdogo wa kifasihi ulikuwa umeanza kuelekea uhuru, ukithibitisha *afadhali wachache na salama kuliko wengi na wenye mashaka*.

Lakini watu ndani ya kanisa walikuwa wameghafilika, wakizungumza kuhusu mazishi mengine ya watu wengine, na sikio langu likanasa kundi la wanawake wakisema: “*Mmesikia? Mwandishi Mwitaliano naye amekufa — yule aliyeandika AMERICA na kuzungumza lugha za dunia, zile lugha 225 maarufu. Yule ambaye sote tulimpenda kwa sababu alitoa bila kuomba pesa kama malipo.*”

Basi, hilo lilinigusa. Ilikuwa mojawapo ya yale **mafanikio ya baada ya kifo** ambayo binadamu kwa kawaida hawayatambui mara moja na kwa athari ya papo hapo. Inatosha mwanamke mmoja asikusahau — kisha virusi vinaanza.

Kuhusu Jeff, padri alisema: “*Sote wawili tulikuwa tunapata upara. Yeye kwa kuchagua, mimi pia.*”

Safari njema.

Nando

MWENDELEZO VIII

Mazishi ya Donald Trump → tamasha kamili, makundi hasimu, sarakasi ya vyombo vya habari

Dubu Grizzly wa Marekani — hivyo ndivyo nilivyokuwa nikimwita — alifaulu, hata katika kifo, kubaki katikati. Kiumbe aliyezaliwa kwa ajili ya mwangaza wa jukwaa, asiyeweza kusogea pembeni, hata pazia lilipokuwa limekwisha kushuka.

Tulikuwa tumeishi miaka isiyo ya kawaida. Aliivuta Marekani kupita mipaka yake yenyewe, akageuza majimbo hamsini kuwa majimbo hamsini pamoja na matamanio mia mbili na saba, kisha akarudi nyuma. Tendo adimu la kujizuia — au majaliwa tu yakisimama kupumua.

Kulikuwa na sura ya Venezuela, Maduro alipoanguka katika tukio lililofanana zaidi na sinema kuliko historia. Kisha mvuto mfupi wa Greenland. Kisha Bahari ya Hindi, kana kwamba alifuata dira ya binafsi ambayo yeye peke yake ndiye angeweza kuisoma.

Siku zote alisogeza upeo wa macho mbele kidogo, hata wakati hakuna aliyeomba.

Katikati ya mashada ya maua, moja lilijitokeza — ua moja la karafuu. Bila jina la mtumaji. Ama hakuna aliyejua, ama kila mtu alijua na akachagua ukimya.

Twitter yake, iliyogeuka kuwa X, iliyogeuka kuwa fumbo, ndiyo ilikuwa saini yake halisi. Ilimtambulisha siku alipoingia chumbani, na tena siku alipoondoka.

Kwaheri, Bwana Rais.

Nando

MWENDELEZO IX

Mazishi ya Bill Gates → Teknolojia, Udhibiti, Uhisani, Akili

Bahati maishani hazijengwi — **hukubaliwa** kisha **husimamiwa** kwa mshiko sahihi. Bill alikuwa hivyo hasa: fursa iliyotumiwa vizuri, namna ya kuwa inayogeuka kuwa mtindo, hadhi, kitu ambacho huwezi kukisahau kamwe.

Sitasahau kamwe mara ya kwanza nilipokutana naye nje ya kampasi. Sikujua yeye ni nani, aligongana nami kwa bahati mbaya, na kwa kuwa nilikuwa kijana na mjinga, nilikuwa karibu kumpiga. Lakini yeye — mwenye kuona mbali, makini, mtu wa maadili na akili kali — alinitazama akasema: *“Kijana, lipia bia mbili, sina pesa.”* Basi, nikatoa dola ishirini, na msichana akapiga picha.

Ni **mwanaharamu** gani huyu — na kugundua tu miaka mingi baadaye yeye ni nani.

Kuingia kwenye mazishi yake kulinigonga kama kuingia kwenye mkusanyiko wa familia, isipokuwa sikuwa sehemu ya urithi wake, na sikuwahi kuwa na tamaa yoyote kuuelekea. Watu waliendelea kunong’ona yeye alikuwa nani, alikuwa nini, na nyuma ya hali yake ile tulivu, iliyotulia, kulikuwa na mtu ambaye ukarimu wake ulienda mbali zaidi ya kinachoonekana.

Wakati wa mahubiri, padri alisema: *“Shukrani kwake, tumeliweka kanisa katika mfumo wa kidijitali, na sasa maungamo hurekodiwa kwa siri na kutumwa moja kwa moja kwa Papa.”* Mnong’ono wa woga ulienea miongoni mwa waliohudhuria — hadi alipoongeza kwamba alikuwa anatania: *“Hayaendi Roma. Yanakwenda moja kwa moja CIA.”*

Wanahabari walikuwa na adabu isiyo ya kawaida. Wengi walikuwa wamemfanyia kazi, na wote waliendelea kuomba ukimya, kwa sababu ndani ya muda ule uliosimamishwa, **jeneza la Bill lilikuwa likizungumza.**

Kwaheri, rafiki yangu.

Nando

NY CITY — HITIMISHO

Mwishowe, kila kitu hufungwa hivi: bila shamrashamra, bila makofi, bila mtu anayekusindikiza hadi mlangoni. Ni wewe tu, jina lako limeandikwa mahali fulani, na ushoroba unaokataa kuisha.

Kujua watu wanasema nini unapokufa ni fursa ambayo hakuna mtu anayepaswa kuwa nayo. Inaharibu wazo la kimapenzi la mwisho. Inakuonyesha kwamba ukweli daima hufika umechelewa, wakati hauna faida tena.

Nilitembea katikati ya majeneza kama mfanyakazi wa ahera, nikiwa na jukumu la kutunga ripoti ambayo hakuna mtu atakayewahi kuisoma. Na uamuzi kunihusu ulipofika hatimaye, sikusita: **nilichagua kurudi kama mwanamke.** Wenye nguvu zaidi, wenye akili kali zaidi, wenye mikakati zaidi. Huuacha ulimwengu uwaite dhaifu ili tu kuona nani atadanganyika.

Kisha waliniuliza ningependa kuzaliwa upya wapi. Sikuwaacha wamalize: **Marekani.** Jimbo lolote, jiji lolote. Nilitaka hakikisho moja tu: kwamba safari hii usafirishaji ungesimamiwa na wataalamu, na kwamba wakati wa kunifikisha wangeomba saini.

Kwa hiyo, nitajua kwamba nimefika kweli. Mahali nitakapoishi, na nitakapokufa tena. Kwa utulivu uleule, kejeli ileile, hatua fupi ileile kama siku zote.

Mwisho.

Nando

TANBIHI

*“Tulikuwa na jambo moja la pamoja — na usidhani kwa
upumbavu kwamba lilikuwa pesa. Sote tulikuwa tumekufa,
lakini ni wale tu waliosimulia hadithi ambao wasingehauliwa
kamwe.”*

Ferdinando Frega